

قانون در طب (قانونچه)

مؤلف: محمود بن محمد جفمینی

مترجم: محمد علی حاجعلی پور

سرشناسه: جفمینی، محمود بن محمد، - ۷۴۵ هـ.ق.

عنوان قرارداد: قانونچه فارسی

عنوان و نام پدیدآورنده: قانون فی الطب (قانونچه) / مؤلف: محمود الجفمینی؛ مترجم: محمد

علی حاجعلی پور.

مشخصات نشر: گرگان: انتشارات احرام، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۳۱۴ ص.

شابک: ۱۳۰۰۰۰ ریال: ۹-۲-۹۴۱۷۰-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: نیا

موضوع: پزشکی--متون قدیمی تا قرن ۱۴

شناسه افزوده: حاجعلی پور، محمد علی، ۱۳۶۱-

رده بندی کنگره: ۱۳۹۳ ۲۰۴۱ ق ۷ ج ۱/۳ R

رده بندی دیویی: ۶۱۰ / ۹۱۷۶۷۱

شماره کتابشناسی ملی: ۳۵۸۲۲۳۳

آشورات احرام

آدرس: گرگان-نصرآباد-نبش نصرآباد ۱۷

همراه: ۰۹۱۱۱۷۰۲۳۷۷-۰۹۳۵۳۸۹۳۳۹۱-۰۹۳۶۹۶۶۲۷۵۴

- نام کتاب قانون فی الطب (قانونچه)
- مؤلف محمود بن محمد جفمینی
- مترجم محمد علی حاجعلی پور
- ناشر احرام
- طراح جلد محمد صالح قربانی نصرآبادی
- تیراژ ۱۰۰۰
- چاپ توحید
- توبیت و تاریخ چاپ اول / ۱۳۹۳
- امور فنی قنبر شکری پینوندی
- شابک ۹-۴-۹۴۱۷۰-۶۰۰-۹۷۸
- قیمت ۱۴۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

مقدمه ۱۹

مقدمه ۳۱

مقدمه مؤلف ۳۲

مقاله اول شامل امور طبیعی است

فصل اول

دربارۀ عناصر و مجازها است ۳۵

عناصر ۳۶

مزاجها ۳۶

معتدل ۸ وجه مختلف دارد: ۳۶

مزاج خارج از اعتدال ۳۷

فصل دوم

دربارۀ اخلاط ۳۹

خلط چهار نوع دارد: ۴۰

دموی ۴۰

صفراوی ۴۰

بلغمی ۴۰

سوداوی ۴۰

خون طبیعی ۴۰

صفرای طبیعی ۴۰

صفرای غیر طبیعی چهار نوع است: ۴۰

بلغم طبیعی ۴۱

بلغم غیر طبیعی ۵ قسم است: ۴۱

۴۱	سودای طبیعی
۴۱	در چگونگی پیدایش خلط‌ها

فصل سوم

۴۵	دربارهٔ اندامها
۴۶	اندامها
۴۶	انواع اندامها
۴۶	اندامهایی که برای بقاء شخص مورد نیازند سه تا هستند
۴۶	قلب
۴۶	مغز
۴۶	کبد
۴۶	اندامهای یاری دهنده اندامهای اصلی (اندامهای خادمه)
۴۶	اندامهای مرئوسه
۴۷	اندامهایی که نه خادمه هستند و نه رئیس و نه مرئوسه
۴۷	اندامهای ساده
۴۷	اندامهای مرکب

فصل چهارم

۴۹	دربارهٔ قوا
۵۰	قوا سه بخش دارد:
۵۰	قوة طبیعی
۵۰	قوة حیوانی
۵۰	قوة نفسانی
۵۰	مخدومه دو بخش است
۵۰	قوة غذا دهنده
۵۰	قوة پرورش دهنده
۵۰	نیروی پدیدآورنده (قوة)، بر دو نوع است
۵۱	نیروی خادمه (خدمت‌گزار)
۵۱	نیروی جذب کننده
۵۱	نیروی گیرنده
۵۱	نیروی هاضمه
۵۱	نیروی دافعه
۵۱	قوة حیوانی

۵۲		قوة نفسانی
۵۲		حس مشترک
۵۲		متصرفه
۵۲		وهم
۵۳		حافظه
۵۳		محرکه
۵۳		باعثه
۵۳		فاعله

فصل پنجم

۵۵		درباره بقیه امور طبیعی
۵۶		افعال مفرد
۵۶		افعال مرکب
۵۶		ارواح
۵۶		طبیعی
۵۶		حیوانی
۵۶		نفسانی
۵۷		عمرها چهار گونه هستند:
۵۷		سن رشد
۵۷		سن توقف
۵۷		سن کهولت
۵۷		سن انحطاط (پایین آمدن رشد)
۵۷		رنگها
۵۷		چاقی
۵۸		سحنة
۵۸		لاغری
۵۸		فرق بین مذکر و مؤنث

مقاله دوم درباره تشریح است

فصل اول

۶۱		درباره استخوانها
----	-------	------------------

۶۲	استخوان
۶۲	جمجمه
۶۲	فک
۶۲	دو دست
۶۲	گردن
۶۲	ترقوه (چنبر)
۶۳	سینه
۶۳	پشت
۶۳	موخره جسم (عقب)
۶۳	دنبالچه
۶۳	ران
۶۳	ساق
۶۴	پا

فصل دوم

۶۵	دربارهٔ در اعضای مفرد
۶۶	غضروف
۶۶	اعصاب (پی‌ها)
۶۶	وترها
۶۶	عضلات (ماهیچه‌ها)
۶۷	رباط (زردگی)
۶۷	رگهای ضربان دار که به شریانها معروف هستند
۶۷	رگهای غیر ضربان دار که به وریدها معروف هستند
۶۷	گوشت
۶۷	پی
۶۸	غشاء (شامه‌ها)
۶۸	مو
۶۸	ناخن‌ها

فصل سوم

۶۹	در تشریح برخی از اعضاء مرکب مثل مغز، دو چشم، دو گوش و زبان
۷۰	مغز
۷۰	دو چشم

۷۱	 گوش
----	-----------

فصل چهارم

۷۳	 دربارهٔ ریه و قلب
۷۴	 ریه
۷۴	 قلب

فصل پنجم

۷۵	 در تشریح پوشش سینه و معده و امعاء (روده‌ها)
۷۶	 پوشش سینه
۷۶	 معده
۷۶	 روده‌ها

فصل ششم

۷۷	 دربارهٔ کبد و کیسه صفرا و طحال
۷۸	 کبد
۷۸	 کیسه صفرا
۷۸	 طحال

فصل هفتم

۷۹	 در تشریح بقیهٔ اعضای مرکب کلیه و مثانه و آلت مردانه و رحم
۸۰	 دو کلیه
۸۰	 دو بیضه
۸۰	 رحم

مقاله سوم

دربارهٔ حالات بدن انسان و اسباب و نشانه‌هایی که به آن دلالت می‌کند

فصل اول

۸۳	 دربارهٔ سلامتی و بیماری
۸۴	 سلامتی
۸۴	 بیماری
۸۴	 بیماری ساده سه قسم است:

۸۴	 سوء مزاج مادی
۸۴	 سوء مزاج ساده
۸۵	 بیماری مرکب
۸۵	 بیماری مادرزادی
۸۵	 بیماری مجاری و مدخل‌ها
۸۵	 بیماری سطح اندامها
۸۵	 بیماریهای اندازه
۸۵	 بیماریهای عددی
۸۵	 بیماریهای وضعی
۸۶	 بیماریهای گسستگی آور
۸۶	 بیماریهای مرکب
۸۶	 شروع بیماری
۸۶	 افزایش یافتن بیماری
۸۶	 به منتهای افزایش رسیدن بیماری
۸۶	 وقت پایین آمدن بیماری

فصل دوم

درباره علل ضروری تغییر دهنده حالات بدن انسان و نگهداشت آن که شش بخش	
۸۷	 است
۸۸	 بخش اول: هوای محیط اطراف بدن
۸۸	 فصل‌ها
۸۸	 ناحیه‌ها و باده‌ها
۸۸	 مجاورت با کوهها و دریاها
۸۸	 خاک
۸۸	 بخش دوم: دربارہ خوراک و نوشیدنی
۸۹	 داروها که چهار مرحله دارند
۹۰	 انواع غذا
۹۰	 آب
۹۱	 بخش سوم: خواب و بیداری
۹۱	 بخش چهارم: حرکت و سکون
۹۱	 بخش پنجم: استفراغ و احتباس
۹۱	 احتباس به دلایل زیر است:
۹۱	 استفراغ

بخش ششم: حرکات نفسانی..... ۹۲

فصل سوم

۹۳	در اسباب بیماری که به سه قسم تقسیم می‌شود
۹۳	علت شروع کننده، علت سابق، علت دوام
۹۴	علت شروع کننده
۹۴	علت سابق
۹۴	علت و اصل علت
۹۴	اسباب سوء مزاج
۹۵	حرکت بیش از حد اعتدال
۹۵	اسباب بیماری سردی هشت تا است
۹۵	اسباب بیماریهای خشک چهار عدد هستند
۹۵	اسباب مرض تر چهار عدد هستند
۹۵	فساد شکل
۹۶	اسباب گشاد شدن مجاری
۹۶	اسباب انسداد مجاری
۹۶	اسباب زبری
۹۶	اسباب صافی
۹۶	اسباب زیادت اندازه و عدد
۹۷	اسباب نقصان عدد
۹۷	اسباب فساد در وضع
۹۷	اسباب گسستن پیوستگی

فصل چهارم

۹۹	نشانه‌های دال بر حالات انسان از لحاظ مزاج
۱۰۰	پسودن (لمس کردن)
۱۰۰	گوشت و پی و چربی
۱۰۰	معاینه مو
۱۰۱	علائم رنگ پوست

فصل پنجم

۱۰۳	درباره نشانه‌های دال بر حالات انسان از جهت اخلاط
۱۰۴	چیرگی خون

۱۰۴	چیرگی بلغم
۱۰۴	چیرگی صفرا
۱۰۴	چیرگی سوداء

مقاله چهارم درباره نبض

فصل اول

۱۰۷	کلیاتی درباره نبض
۱۰۸	نبض
۱۰۸	نبض دارای گونه های (جنس های) ده گانه است
۱۱۰	سریع
۱۱۰	کند (درنگی)
۱۱۰	معتدل
۱۱۰	متواتر (دمادم)
۱۱۱	نبض متفاوت (متراخی)
۱۱۱	گرم
۱۱۱	سرد

فصل دوم

۱۱۳	کلیاتی نبض های ترکیبی
۱۱۴	نبض بزرگ
۱۱۴	نبض کوچک
۱۱۴	نبض معتدل
۱۱۴	نبض غلیظ
۱۱۴	نبض باریک
۱۱۴	نبض معتدل
۱۱۴	نبض آهویی (غزالی)
۱۱۴	نبض موجی
۱۱۵	نبض گرمی
۱۱۵	نبض مورچگی
۱۱۵	نبض اره ای
۱۱۵	نبض دم موشی